

Oral History Kosovo

INTERVJU SA HANA BAJRAMI

Priština | Data: Datum: 9. februara, 2018. godine
Trajanje: 11 minuta

Prisutni:

1. Hana Bajrami (Intervjuisana)
2. Ljura Ljimini (Vodila intervju)
3. Donjeta Beriša (Kamera)

Simboli komentara u transkriptu neverbalne komunikacije:

() – emocionalna komunikacija

{ } – intervjuisani objašnjava gestovima

Ostali simboli u transkriptu:

[ ] – dodatak tekstu da bi se bolje razumeo

Fusnote su redaktorski dodaci koje daju više informacija o mestima, imenima ili o izrazima.

Ljura Ljimani: Okej, počnite...

Hana Bajrami: Hajmo...

Ljura Ljimani: *Action.*

Hana Bajrami: *Action.* Ja sam Hana Bajrami. Imam 30 godina, uskoro punim 31. Rođena sam u Prištini. Imam brata blizanca, ja sam starija samo deset minuta, *that makes a big difference.* I evo me, 31 godinu živim ovde u Prištini, krećem se po Prištini. Trenutno radim u kancelariji Predsednika. Ranije sam radila mnogo različitih poslova, od projekata Evropske komisije do civilnog društva. U kratkim crtama, to je to.

Ljura Ljimani: A da li se sećate leta 2007. godine?

Hana Bajrami: Leto godine...?

Ljura Ljimani: 2007.

Hana Bajrami: 2007. ili 2006? 2007. Le...malo se sećam, bila sam studentkinja. Znači, na drugoj godini političkih nauka i leto je kad završiš sa ispitima u roku i samo gledaš... I da, učestvovala sam u Letnjem univerzitetu u Prištini. Tako da se sećam, sećam se, bilo je puno učesnika, znam da su bili iz Brazila, bio je jedan dečko, koga sećam. Vidi, sećam se.

Ljura Ljimani: A da li se sećate kada ste prvi put čuli, kada ste čuli da će Kosovo da proglasi nezavisnost? Ili, gde ste bili?

Hana Bajrami: Da. Meni se slučajno desilo da sam za dan nezavisnosti čula mog prvog radnog dana, 4. februara 2008, dana kada sam počela da radim u kancelariji tadašnjeg zamenika Premijera, kod profesora Hajredina Kućija. Toga dana sam saznala kog dazuma će biti proglašena nezavisnost i kazala sam i bratu da znam datum, ali tačan datum mu nisam rekla, i on i dan danas to spominje, kaže: "Zamisli, ni meni, meni, nisi rekla. Ja nikom ne bih rekao". Ali, poslovna tajna (smeje se).

Ljura Ljimani: Kako si se osećala kada si saznala? Da li je bilo kao da su na neki način i očekivala, da si već znala da će do toga doći? Jel si bila iznenađena? Kakva je atmosfera bila u to vreme?

Hana Bajrami: Bilo mi je manje više kao svima. Skoro svi su znali, ali niko nije verovao. I, ne znam, i danas kada razmišljam o tome, izgledalo je nestvarno. Meni je tako izgledalo, ali manje-više, tako je izgledalo i drugima. Jer ne znaš šta je nezavisnost. Ne znaš taj osećaj proglašenja nezavisnost, znate, ovo je stvar koja se dešava samo jednom i niko to još nije osetio. Tako da je bilo, interesantno, interesantan osećaj. I sada kada se toga setim, nekako bih rekla, interesantno.

Ljura Ljimoni: Da li se sećate šta ste radili tog dana? Gde ste bili i...

Hana Bajrami: Da.

Ljura Ljimoni: Šta se događalo tokom dana?

Hana Bajrami: Toga dana, 17, u osam ujutro, bila sam u kancelariji. Bilo je hladno, ne hladno nego ekstremno hladno. U životu mi nije bilo hladnije. I pošto sam imala sreću da budem u kancelariji Premijera... u Vladi, u kancelariji zamenika Premijera, ljudi su samo dolazili i odlazili, poznati ljudi, dole gore, dole gore. Istovremeno, gledala sam ljude kroz prozor, nama je kancelarija bila na trećem spratu i trg je počeo da se puni i odjednom ljudi su počeli da slave. Znači ono ...iako je stvarno bio hladan dan. Znam da sam imala jedan mali aparat sa sobom, i danas kažem, da smo imali ove telefone, znate, ali u to vreme sam imala Nokiu, to je bilo kao one patike sa svetlima, kojim nisam mogla nijednu dobru sliku da dobijem. I znam da sam napravila nekoliko slika, odnela sam ih kući, i rekla sam, znate, još uvek mi se činilo da to nije stvarno, šta se tad desilo. Mislim, govorim o vremenu oko 10-11 sati, kada je Premijer, Premijer sa jednim delom svoga osoblja, otišao u Grand, tu je bio napravljen media centar za strane medije. Tako je počeo 17. februar.

Ljura Ljimoni: Šta se dogodilo posle?

Hana Bajrami: Zatim, ja sam, tako, počela da radim, i kada sam saznala da će biti proglašenje nezavisnosti, insistirala sam mnogo odem u zgradu Skupštine. Znači, uprkos tome što mi je izgledalo nerealno to što se dešava, ipak sam insistirala svakako da odem u zgradu Skupštine. I zamenik Premijera mi je oko dva popodne rekao: "Hana, idi u Skupštini". I toga se sećam, kada sam izlazila iz zgrade Vlade, duvao je jak vetar, a ja se setim detinjstva, uvek mi je bilo interesantno kada sam hodala između vlade, tadašnje pošte i Skupštine, uvek je tu duvalo. Bio je isti takav osećaj. Stigla sam u Skupštinu i neko mi je dao identifikacionu karticu zbog protokola. Ja tada nisam radila ni dve nedelje, ni 13, 13 dana od kada sam se zaposlila, znači, ni dve nedelje od kada sam počela da radim. Poznavala sam jako malo ljudi, imala sam 20 godina, znači nisam imala radnog iskustva, imala sam jednu godinu radnog iskustva na nekom američkom projektu koji nije imao nikakve veze sa institucijama.

Znam da sam se popela na drugi sprat, tu je bila kancelarija predsednika Skupštine, u ono vreme to je bio Jakup Krasnići. I tu sam sedela u jednoj fotelji kao malo dete i samo sam gledala, ljudi su ulazili, izlazili, ja sam samo gledala šta se događa i nisam mogla mnogo, znate... Čekala sam da dođe vreme da uđem u skupštinsku salu.

Ljura Ljimoni: I posle, vi ste bili unutra sale, jel da? Šta, šta ste ...

Hana Bajrami: Posle sam završila u sali Skupštine kao deo protokola i pomagala sam poslanicima Skupštine Kosova da potpišu Deklaraciju nezavisnosti. Do toga je došlo jer je Deklaracija nezavisnosti napisana na papirusu i taj dokumenat mora da se potpisuje samo posebnom olovkom, a ne... I znali smo da će svi želeti da se potpišu svojom olovkom i da onda tu olovku čuvaju za uspomenu. I to je bio razlog zašto sam završila kao član protokol na potpisanju Deklaracije nezavisnosti.

Ljura Ljimoni: Znači, davali ste im olovke za uspomenu ili kako?

Hana Bajrami: Ne. Bile su samo dve posebne olovke za taj papir i samo tim olovkama su svi morali da se potpišu. Znači, nisu mogli da koriste svoje olovke, i sećam se dela, ima snimak, kada je predsednik Sejdiu izvadio olovku iz džepa...

Ljura Ljimani: Da...

Hana Bajrami: I ja njemu kažem: "Izvinjavam se predsedniče, ali nije dozvoljeno da se potpišete tom olovkom zbog kvaliteta papira". A on kaže: "Da, da, u redu". Znae, i on vrati svoju olovku i potpiše se olovkom koju sam mu ja dala. Dve olovke.

Ljura Ljimani: A da li se tačno sećate šta ste radili tom trenutku, odnosno u 3:50 popodne?

Hana Bajrami: Da, u skupštinskoj sali, znači, u 3:37 proglašena je Deklaracija, pročitana, i odjednom je krenula invazija novinara, tako mnogo njih, ja sam završila u skupštinskoj sali na spratu. Sećam se jednog sa španske televizije, pitao me je, mi znamo super španski, naučili smo iz telenovela, pitao me je: "O, da li su ovo olovke kojima će se potpisati Deklaracija nezavisnosti?" Ja sam rekla: "Da". Sećam se da mi je snimao ruke, znate. I ja sam bila onako, okej, znate. Tako da, u 3:50 minuta, ja sam bila sa novinarima, u trenutku kada je pročitana Deklaracija i kada... posle toga, novinari su počeli da izlaze napolje i ostala je samo Javna televizija Kosova.

Ljura Ljimani: Šta ste uradili posle, jel ste izašli napolje da slavite?

Hana Bajrami: Ne, to je trajalo oko jedan sat ili sat i po, dok su potpisali svi poslanici. I danas kada pogledam Deklaraciju, kažem dobro, dobro sam to odraila, lepo su ispali potpisi. Zatim, ne, vratila sam se u kancelariju. Posle sam jedva otišla do kuće, išla sam preko korzoa, bilo je jako mnogo ljudi, znate. Srećni su oni ljudi koji su živeli i doživeli to vreme da vide taj momenat. I videla sam decu, roditelje sa decom: "Tata, tata evo ona cura [sa televizije]". I ja sam bila kao: "Aha, okej".

Idem ulicom prema kući, jer živim u Uljipijani. I kada sam stigla kući, mama mi kaže: "Zvali su sa svih strana". Brat: "Oo, gde si ti", i kaže: "Pogledaj *breaking news* na CNN". I tada sam shvatila da je sve ovo stvarno (smeje se), jer stvarno još uvek nisam verovala. Ona, ja sam se vratila, uzela sam, pozvala sam brata i otišla na koncert za nezavisnost koji je bio organizovan u sali "1. oktobar". I tamo je bilo jedno minus sto stepeni, jako hladno. A ja onako u svećanoj haljini, elegantno za svećani koncert, znate. Još uvek imam jednu ružu, jer je u svakom programu bila po jedna bela ruža. I ja sam je sačuvala, osušila se, kod kuće je negde, suva ikebana, za uspomenu.

Odatle smo opet otišli do zgrade vlade kada je bilo vreme za koncert i kada su izašla tri lidera, znači predsednik Skupštine, parlamenta i... Skupštine, premijer i predsednik države, izašli su i pozdravili narod. I sećam se, u ono vreme je bio šef kabineta, gospodin Bekim Čolaku, i danas je šef kabineta predsednika, bio je iza mene kada je pozvao nekoga telefonom i rekao: "Osvetli ih!". I znam da je nebo nad Prištinom zasvetlelo, kada je počeo vatromet. I tako mi je ostalo, znate, kao iz filmova, "Wow", ne znam, mi nikada nismo videli toliko vatrometa.

Onda se cela ceremonija završila, znači, zvanična agenda koja je bila na posao, vratila sam se u kancelariju i zvao me brat. Onaj brat kome nisam htela da kažem datum, što mi nikada nije oprostio. Pitam ga: "Gde si?" Kaže: "Evo me u jednom kafiću, slavimo tu". Velika galama, ja mu kažem: "Okej, a da li bi došao da me pokupiš iz kancelarije? Dolazim i ja." U tom momentu, dok sam izlazila, srećom ili nesrećom, jedan moj kolega krenuo da izlazi kolima. On je imao ono vozilo sa rotacijom i mogao je da prođe kroz gužvu, i kaže mi: "Hana, hoćeš da te odvezem negde?" Sada, znači tek nekoliko dana od kada sam počela da radim, počela sam 4. februara da radim, tačno trinaesti dan od kada sam počela da radim. I rekla sam: "Važi". Znaš, jer ponuda je bila privlačna, i moj brat je stigao do ograde zgrade vlade, i kaže mi: "Hana, idemo?" I ja njemu kažem: "Ah, ne, ne. Ne idem ja, idem kući mnogo sam umorna", znate, "umorna sam".

I posle kažu kako je moj brat pričao te večeri, od radosti i pod dejstvom alkoholom u čast nezavisnosti, on je rekao: "Hana je postala VIP, popela se u džip, i nije došla sa mnom". I tako se žalio kako nisam

otišla sa njim. Danas još uvek imam neki osećaj, mislim, kajem se što nisam otišla, ali stvarno sam bila mnogo umorna. Pa danas ne bih bila ni kada bih nastavila sa slavljem 48 sati, ali sad je kasno. Sada ima da slavimo desetu godišnicu.

Ljura Ljimoni: Da, sada možete da slavite desetu godišnicu. Jel imate neki konkretan plan?

Hana Bajrami: Da, imamo program u kancelariji. Ima da se slavi. Ne znam, imam poseban osećaj, to je poseban datum za mene, a verujem da je taj datum poseban i za sav narod Kosova. Baš danas, kada pogledam iz zgrade vlade, kada su spuštali onu veliku zastavu, i stvarno je sve i svašta rečeno, i rugali su i... Svašta je rečeno o našoj zastavi, znate, ali znam da će buduće generacije znati da ovo je njihova zastava. I danas je osećam kao zastavu, tako da će to biti poseban dan. Znači, svakog 17-tog, bilo kako bilo, ima da bude posebna stvar za svakog od nas.

Ljura Ljimoni: Puno vam hvala.

Hana Bajrami: Hvala i vama.